

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobců: a) P. B., nar. X
b) T. B., nar. X
c) L. B., nar. X
všichni bytem X

proti

žalované: **Základní škola Letovice, příspěvková organizace**
sídlem Komenského 902/5, 679 61 Letovice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v tom, že žalovaná uvedla na vysvědčení školou povinné žalobkyně c) za školní rok 2021/2022 nesprávný počet neomluvených hodin,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 1. 9. 2022 se žalobci u Krajského soudu v Brně domáhají, aby žalovanou zavázal vydat žalobkyni c) opravené školní vysvědčení za školní rok 2021/2022, v němž budou zameškané hodiny označené jako neomluvené, označeny naopak jako omluvené. Podstata argumentace tkví v tom, že žalobci a) a b) zameškané hodiny žalobkyně c) řádně omlouvali, avšak žalovaná škola jejich omluvy neuznala. Tím překročila své pravomoci, a navíc tak činila s naprosto nepřesvědčivým odůvodněním. Žalobci se proti jejímu postupu bránili odvoláním u Krajského úřadu Jihomoravského kraje, ten však jejich podání postoupil České školní inspekci [proti tomu brojí žalobkyně a) žalobou, již zdejší soud vede pod sp. zn. 30 A 94/2022].
2. Soud se rozhodl podanou žalobu odmítnout, a to hned ze dvou důvodů.
3. Za prvé, podle názoru soudu se v daném případě nejedná o zásah do práv žalobců, který by bylo možné žalovat ve správním soudnictví. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), platí: *„Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen ‚zásah‘) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“* Již na základě samotných žalobních tvrzení je podle soudu možno uzavřít, že žádný ze žalobců na svých právech tvrzených zásahem přímo zkrácen nebyl.

4. Soud nepřehlédl, že žalobci v bodě 28 své žaloby konstruují řadu takových zásahů. Konkrétně uvádějí, že neomluvená absence jejich dítěte ve škole znamená, že si jako rodiče neplní své povinnosti, což může mít důsledky v oblasti přestupkové a sociálně-právní ochrany dětí. Škola již ostatně podala podnět orgánu sociálně-právní ochrany dětí a ten se žalobci vede řízení (jeho předmět žalobci neupřesnili), v němž jim ukládá různé povinnosti, např. dostavit se k jednání. Žalobci poukázali i na to, že pokud by hypoteticky žádali o pomoc v hmotné nouzi, mohlo by se i zde neplnění rodičovských povinností negativně projevit. Konečně vyslovují přesvědčení, že neomluvená absence je kázeňským prohřeškem svého druhu, přičemž při přijímacím řízení na navazující školu se často vedle vědomostí zohledňuje i průběh předchozího studia v oblasti kázeňské (zejména to podle žalobců platí pro školy uměleckého zaměření, kam jejich dcera směřuje, neboť zde podoba přijímacího řízení umožňuje posuzovat uchazeče o studium subjektivně). Škola zde bude vycházet z presumpce správnosti údajů zapsaných na vysvědčení a žalobkyně c) v důsledku nezákonného zásahu nemusí „dosáhnout svého plného vzdělanostního potenciálu“.
5. Sami žalobci v závěru citovaného bodu své žaloby uznávají, že jejich tvrzení představují zásahy toliko potenciální. Upozorňují však, že přinejmenším v případě přijímacího řízení na školu již nebudou mít možnost v budoucnu současný stav zhojit. V následujícím bodu taktéž poukazují na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž nemusí úkon správního orgánu přímo založit, změnit či zrušit žalobcova práva či povinnosti, ale postačí, že se „negativně projevil v jeho právní sféře“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21.10. 2008, čj. 8 As 47/2005 - 86, č. 1764/2009 Sb. NSS).
6. Krajský soud nejprve předeseílá, že považuje text § 82 s. ř. s. za jednoznačný. Hovoří se zde o „přímém zkrácení na právech“; míněna jsou pochopitelně, s ohledem na charakter správního soudnictví, veřejná subjektivní práva. Bez tvrzení o přímém zkrácení na právech nemohou žalobci uspět – taková žaloba proti nezákonnému zásahu nenaplnuje dikci zákona. Výše citované usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 47/2005 - 86 se vztahuje k žalobě proti správnímu rozhodnutí, nikoliv k žalobě na ochranu před nezákonným zásahem. Navíc jeho závěry vnímá odborná literatura jako kontroverzní (srov. Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 9). I kdyby nicméně krajský soud přistoupil na náhled žalobců, že nezákonným zásahem může být v podstatě jakékoliv negativní dotčení jejich právní sféry, ani takové přímé dotčení tu neshledal. Všechny nežádoucí důsledky, jež žalobci v žalobě nastínili, mají pouze hypotetickou povahu. To znamená, že v budoucnu mohou, ale také nemusí nastat. Nadto u všech tvrzených negativních následků platí, že žalobci mají k dispozici jinou možnost, jak se proti nim bránit u soudu.
7. Soud má tudíž na rozdíl od žalobců za to, že i kdyby skutečně byl na vysvědčení žalobkyně c) uveden nesprávný počet neomluvených hodin (resp. počet, který žalobci považují za chybný), tak ani práv žalobkyně c) jako žákyně základní školy, ani práv žalobců a) a b) jako jejich rodičů se to přímo nedotýká. Zkrácení na právech by mohli být teprve následnými kroky příslušných orgánů veřejné moci, např. rozhodnutím správního orgánu o přestupku podle školského zákona (zanedbávání péče o povinnou školní docházku žáka) nebo o odeprání pomoci v hmotné nouzi, rozhodnutím trestního soudu o trestném činu (ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte), rozhodnutím civilního soudu o odnětí dítěte z péče rodičů apod. Každý takový orgán by ale nepochybně musel před vydáním svého rozhodnutí posoudit i námitky žalobců a) a b) týkající se toho, že svou povinnost řádně omluvit zameškané hodiny žalobkyně c) splnili a že neuznání omluv

ze strany školy bylo bezdůvodné. Vysvědčení je veřejnou listinou (srov. § 28 odst. 7 věta třetí zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon) a svědčí mu tudíž předpoklad správnosti údajů na něm uvedených. Tento předpoklad však mohou žalobci v příslušném řízení vyvrátit předložením důkazů svědčících o opaku (např. omluvenek, které škole zaslali, a jejich odpovědí). Svá tvrzení a důkazy mohou předestřít i soudu a svá práva před ním hájit – ať již bezprostředně (v trestním či civilním soudním řízení) nebo v rámci přezkumu správního rozhodnutí správním soudem (v případě přestupkového nebo jiného správního řízení).

8. Pokud jde o právo žalobkyně c) na vzdělání, ani to nemůže být údajem o počtu neomluvených hodin uvedeným na vysvědčení přímo zkráceno. Z údajů uvedených na vysvědčení vypovídá o kázeňském hodnocení žáka v první řadě známka z chování. Skutečné „záškoláctví“ by se na ní muselo projevit, což se vdaném případě nestalo [žalobkyně c) má v obou pololetích chování hodnoceno jako „velmi dobré“, tedy známkou 1]. Tvrzení žalobců, že škola, na niž se žalobkyně c) hodlá údajně hlásit, zohlední i přesto počet neomluvených zameškaných hodin uvedený na vysvědčení, zůstává v rovině pouhé ničím nepodložené spekulace. I kdyby k tomu ale došlo, žalobkyně c) má možnost se proti tomu bránit odvoláním, o němž bude rozhodovat ve správním řízení příslušný krajský úřad (§ 60e odst. 3 v kombinaci s § 183 odst. 4 školského zákona). I zde tak platí výše uvedené – žalobci budou mít možnost bránit se v řádném správním řízení proti případnému nesprávnému hodnocení toho, jaký byl skutečný průběh školní docházky žalobkyně c). Neuspějí-li, mohou svá tvrzení a důkazy uplatnit v žalobě proti rozhodnutí podané ke správnímu soudu.
9. Krajský soud tak nenašel žádný rozumný důvod, proč by měl nyní ve správním soudnictví přiznávat žalobcům jakousi preventivní ochranu před faktickým rozhodnutím školy neuznat učiněné omluvy. Tento postoj školy se totiž prozatím odrazil jen v tom, jakým způsobem škola vyplnila příslušnou kolonku na vysvědčení žalobkyně c). Ničím víc se do právního postavení žalobců „neotiskl“. Žalobci neuvedli žádné tvrzení, z něhož by bylo možno usuzovat na zásah do jejich veřejných subjektivních práv. Přitom právě takové tvrzení představuje jednu z podmínek pro to, aby mohlo jít o nezákonný zásah (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, čj. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS). Otázku existence zásahu je třeba zkoumat u zásahových žalob na prvním místě (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, čj. 7 As 155/2015 - 160, věc *EUROVIA*, č. 3687/2018 Sb. NSS; k aplikovatelnosti některých závěrů tohoto rozsudku i přes jeho pozdější zrušení Ústavním soudem srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2020, čj. 7 As 320/2019-26, bod 10). Soud proto žalobu odmítl pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
10. Vedle toho je tu i druhý důvod pro odmítnutí žaloby, a to ten, že žalobci ji podali pozdě. Soud vyšel z § 84 odst. 1 věta první s. ř. s. Toto ustanovení říká, že žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Podle svých vlastních skutkových tvrzení se žalobci dozvěděli o zásahu dne 30. 6. 2022, kdy žalobkyně c) obdržela ve škole vysvědčení za školní rok 2021/2022, dostavila se s ním domů a předložila je žalobcům a) a b). Žalobci podali žalobu až dne 1. 9. 2022, avšak lhůta pro podání zásahové žaloby uplynula již dne 30. 8. 2022. To vyplývá z § 40 odst. 2 s. ř. s., podle nějž *„lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty“*. Počátek lhůty určil den, kdy se žalobci o zásahu dozvěděli, tj. 30. 6. 2022, tudíž posledním dnem lhůty pro podání žaloby byl den

30. 8. 2022. Šlo o pracovní den (úterý), tudíž v tento den skutečně lhůta pro podání žaloby uplynula. Žaloba tak byla podána opožděně. Proto by ji i v případě, že by žalobci napadali skutečný zásah do svých práv, musel soud odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

11. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 10. 11. 2022

Mgr. Milan Procházka v. r.
předseda senátu